CJHaA
Caspian Journal of Health and Aging
e-ISSN: 2645-5749
p-ISSN: 2588-3763
مجله سلامت و سالمندی خزر
Fateme Zahra Nursing and Midwifery School of Ramsar
دانشکده پرستاری و مامایی فاطمه زهرا (س) رامسر
دانشگاه علوم پزشکی بابل

Predictive role of mental health on the attitude of nursing students towards the elderly

S. Gholamzadeh (PhD)[1], M. Maghami (Msc)[2]

1. Community Based Psychiatric Care Research Center, I.R.Iran.
2. Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, I.R.Iran.

Article Info

Article Type:
Research Article

Received:
11th May 2022

Revised in revised:
26th Jun 2022

Accepted:
5th Jul 2022

Published online:
30th Jul 2022

ABSTRACT

Background and Objective: Several factors affect the attitude of nursing students towards the elderly, one of which is mental health. The aim of this study was to investigate the role of mental health predictors on nursing students' attitudes towards the elderly.

Methods: In this cross-sectional descriptive study, 167 students who met the inclusion criteria were selected using the convenience sampling method. Data were collected using a demographic questionnaire, Kogan's Attitudes towards Older People Scale (KAOPS), and Ryff's Psychological Well-being Scale (RPWBS). Data were analyzed through SPSS 22 using the regression test and independent t-test.

Findings: According to the results, 23.4 and 76.6% of the participants had moderate and poor attitudes towards the elderly and the total mental health score was 64.95+19.08, indicating that the mental health status of students was moderate. There was a direct linear relationship between nursing students' attitudes towards the elderly and their mental health status. Nevertheless, a moderate correlation was found between the two variables ($p < 0.001$ $r = 0.49$).

Conclusion: Since the attitude of nurses and nursing students who care for the elderly is predictable via their level of mental health, it seems that the evaluation of this trait in students who will provide services to the elderly in the future can improve students' attitudes and prevent phenomena such as age discrimination.

Keywords: Mental health, Attitude, Nursing students, Elderly

Cite this article: Gholamzadeh S, Maghami M. Predictive role of mental health on the attitude of nursing students towards the elderly. *Caspian Journal of Health and Aging*. 2022; 7 (1): 44-57.

© The Author(s).
Publisher: Babol University of Medical Sciences

•**Corresponding Author: Mohammad Maghami (Msc)**
Address: Shiraz University of Medical Sciences, Namazi squ.,Shiraz, Iran.
Tel: +98 (71) 36474254. **E-mail:** maghami_m70@yahoo.com

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]

[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]

CJHaA
Caspian Journal of Health and Aging
Fateme Zahra Nursing and Midwifery School of Ramsar
e-ISSN: 2645-5749
p-ISSN: 2588-3763
مجله سلامت و سالمندی خزر
دانشکده پرستاری و مامایی فاطمه زهرا (س) رامسر
دانشگاه علوم پزشکی بابل

نقش پیشگویی‌کنندگی سلامت روان بر نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به سالمندان

سکینه غلامزاده (PhD)[1]، محمد مقامی (Msc)*[2]

۱. مرکز تحقیقات مراقبت‌های روان‌پزشکی مبتنی بر جامعه، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران
۲. دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله پژوهشی

دریافت:
۱۴۰۱/۲/۲۱

اصلاح:
۱۴۰۱/۴/۵

پذیرش:
۱۴۰۱/۴/۱۴

انتشار:
۱۴۰۱/۵/۸

چکیده

سابقه و هدف: عوامل متعددی بر نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به سالمندان تأثیرگذار است که یکی از آن‌ها سلامت روان است. این مطالعه با هدف بررسی نقش پیش‌بینی کننده‌های سلامت روان بر نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به سالمندان انجام شد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی مقطعی، ۱۶۷ دانشجوی واجد شرایط ورود به مطالعه به روش نمونه‌گیری آسان و در دسترس انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه دموگرافیک، مقیاس نگرش Kogan نسبت به سالمندان (KAOPS) و مقیاس بهزیستی روان‌شناختی Ryff استفاده شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ و با استفاده از آزمون رگرسیون و تی مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: بر اساس نتایج، ۲۳/۴ و ۷۶/۶ درصد از شرکت‌کنندگان دارای نگرش متوسط و ضعیف نسبت به سالمندان بودند و نمره کل سلامت روان ۱۹/۰۸+۶۴/۹۵ بود که نشان‌دهنده وضعیت سلامت روان متوسط دانشجویان است. بین نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به سالمندان و وضعیت سلامت روان آن‌ها رابطه خطی مستقیم مشاهده شد. با این وجود، همبستگی متوسطی بین دو متغیر مشاهده شد (r=۰/۴۹، p<۰/۰۰۱).

نتیجه‌گیری: از آنجا که نگرش پرستاران و دانشجویان پرستاری که به مراقبت از سالمندان می‌پردازند با سطح سلامت روانی آنان قابل پیش‌بینی می‌باشد به نظر می‌رسد ارزیابی این خصیصه در دانشجویانی که در آینده به ارائه خدمات به سالمندان مشغول خواهند شد می‌تواند نگرش آنان را بهبود بخشد و از پدیده‌هایی مانند تبعیض سنی جلوگیری به عمل آورد.

واژه‌های کلیدی: سلامت روان، نگرش، دانشجویان پرستاری، سالمند

استناد: سکینه غلامزاده، محمد مقامی. نقش پیشگویی‌کنندگی سلامت روان بر نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به سالمندان. مجله سلامت و سالمندی خزر، ۱۴۰۱؛ ۷ (۱): ۵۷-۴۴.

© The Author(s)
Publisher: Babol University of Medical Sciences

* مسئول مقاله: محمد مقامی
آدرس: شیراز ، میدان نمازی، دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه (س) تلفن: ۳۶۴۷۴۲۵۴- ۹۸+ رایانامه: maghami_m70@yahoo.com

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]

[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]

سابقه و هدف

یکی از مهم‌ترین تغییرات در قرن بیستم، افزایش جمعت سالمندان است و بسیاری از کشورها در حال حاضر با آن مواجه هستند یا در آینده نزدیک آن را تجربه خواهند کرد (۱). آمار نشان می‌دهد که دویست میلیون سالمند در سراسر جهان در سال ۱۹۵۰ زندگی می‌کردند؛ اما سالمندان بالای ۶۰ ساله اکنون بیش از شش‌صد میلیون نفر است و این جمعیت پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۵۰ به یک میلیارد و نه صد میلیون نفر افزایش یابد (۲) طبق آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۰، ۶/۲ میلیون نفر فرد بالای ۶۰ سال در ایران زندگی می‌کنند که این عدد معادل ۸/۲ ٪ از کل جمعیت کشور را دربر می‌گیرد (۳).

سالمندی فرآیندی طبیعی و یکی از مراحل رشد و تکامل انسان است. در طول این فرآیند تغییراتی در ابعاد فیزیولوژیک، روانی و اجتماعی افراد رخ می‌دهد (۴). با افزایش سن تقاضا برای خدمات پزشکی برای سالمندان به‌طور فزاینده‌ای افزایش می‌یابد (۵) بنابراین سالمندان عمده‌ترین مصرف‌کنندگان خدمات بهداشتی درمانی هستند (۶) و مراقبت پرستاری از سالمندان به یک پدیده نوظهور تبدیل شده است (۷).

پرستاران بیشترین قشر درمانی‌اند که با بیماران سالمند ارتباط دارند (۸) بااین‌حال منابع آماری حاکی از آن است که این قشر، فاقد پرستار متخصص و آموزش دیده می‌باشند که ممکن است به جهت نگرش منفی پرستاران نسبت به مراقبت از سالمندان بوده و لذا این قبیل نگرش‌های منفی به بالقوه تأثیر مهمی بر کیفیت مراقبت‌های ارائه شده خواهد داشت (۹).

نگرش نسبت به مراقبت از بیماران سالمند از مسائل تعیین‌کننده رفتار مراقبتی است که بر سلامت و بهبودی سالمندان تأثیر می‌گذارد (۱۰) اگرچه پرستاران بزرگ‌ترین گروه ارائه‌دهنده خدمات در سیستم درمانی بوده و تأثیر به سزایی بر کیفیت مراقبت‌های بهداشتی- درمانی دارند (۱۱).

یافته‌های تحقیقات مختلف انجام‌شده در زمینهٔ نگرش پرستاران به سالمند گویای نگرش مثبت (۱۲, ۱۳)، منفی (۱۴-۱۶) و خنثی نسبت به سالمندان است Fox (۲۰۱۳) (۱۷) وFlood (۲۰۰۹) بیان می‌کنند چنانچه دانشجویان که درنهایت مراقبین اصلی سلامت را تشکیل می‌دهند، دانش اندک و نگرش ناخوشایندی به سالمندان داشته باشند بر اشتیاق و توجه آن‌ها در امر مراقبت تأثیر می‌گذارد (۱۹ و ۱۸). همچنین Lovell (۲۰۰۶) گزارش می‌کند مروری بر مطالعات انجام شده پرستاری حاکی از نگرش منفی دانشجویان پرستاری و پرستاران نسبت به سالمندان است. این نوع نگرش نسبت به سالمندی، کار را در این حیطه مشکل خواهد کرد و تعداد پرستاران داوطلب برای کار با سالمندان را کاهش خواهد داد (۱۵).

یکی از عوامل مرتبط با نگرش سلامت روان می‌باشد. سلامت روان، نقش مهمی در تضمین پویایی و کارآمدی هر جامعه ایفا می‌کند؛ به‌طوری‌که یکی از محورهای ارزیابی سلامتی جوامع مختلف، بهداشت روان آن جامعه است؛ بنا بر تعریف سازمان بهداشت جهانی، سلامت روانی را می‌توان حالت سلامت کامل فیزیکی، روانی و اجتماعی (نه فقط بیماری و ناتوانی) نامید (۲۰).

نظر به سیر صعودی مشکلات روان و با توجه به اینکه بهزیستی ذهنی از معمول‌ترین شاخص‌های سنجش وضعیت بهداشت روان است، بسیاری از پژوهش‌ها نشان می‌دهند این شاخص از عوامل پیشگویی‌کننده و تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی دانشجویان می‌باشد (۲۱). در غالب مطالعات صورت گرفته سطح بهزیستی ذهنی در گروه‌های دانشجویی پایین می‌باشد (۲۲). رفعتی و همکاران در بررسی تأثیر وضعیت بهداشت روانی دانشجویان بر پیشرفت تحصیلی آنان در دانشکده پرستاری شیراز نشان دادند که ۲۴/۸٪ وضعیت سلامت روان نامناسبی داشته‌اند (۲۳). عکاشه در بررسی سلامت روان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان، در زمینه میزان علاقه‌مندی دانشجویان به رشته تحصیلی خود و نوع اختلال تشخیص داده شده، دریافت که بیشترین میزان اختلال مربوط به دانشجویان پرستاری و مامایی می‌باشد (۲۴).

با توجه به یافته مطالعات در زمینه اخلاق به نظر می‌رسد نگرش منفی نسبت به سالمندان در بین پرستاران و کمبود آموزش‌های مناسب در زمینه مسائل اخلاقی سبب ارائه مراقبت با کیفیت پایین برای این قشر از جامعه شده است. در ایران گرچه به دلیل ساختار جوان جمعیتی، مشکل سالمندی هنوز خود را به صورت حاد نشان نداده است، اما در سال‌های آینده سیستم ارائه خدمات بهداشتی به شدت با آن درگیر خواهد شد؛ بنابراین لازم است که از هم‌اکنون برنامه‌ریزی جامعی جهت مواجهه مؤثر با این مسئله صورت پذیرد. این برنامه‌ریزی مستلزم شناخت دقیق وضعیت موجود و نیازهای این گروه جمعیتی می‌باشد (۲۵). بنابراین الزام است این مطالعات در جامعه ایرانی و برای فرهنگ ایران امروز، صورت پذیرد تا قادر باشیم در سایه دستاوردهای صحیح، برنامه‌های اصولی طراحی و اجرا نماییم؛ بنابراین هدف مطالعه حاضر تعیین نقش پیشگویی‌کنندگی سلامت روان بر نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به سالمندان می‌باشد.

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]

[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]

مواد و روش‌ها

این مطالعه از نوع توصیفی – مقطعی بوده که به منظور تعیین نقش پیشگویی‌کنندگی سلامت روان بر نگرش دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی شهرستان ارسنجان استان فارس نسبت به سالمندان در سال ۱۳۹۸ صورت گرفت. پژوهشگر پس از تائید کمیته اخلاق و اخذ معرفی‌نامه از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه و پس از انجام هماهنگی‌های لازم به محیط پژوهش مراجعه نمود و ضمن معرفی خود و تعیین اهداف انجام این پژوهش برای واحدهای پژوهش، مطالعه خود را شروع کرد. در ابتدا از دانشجویانی که معیارهای ورود به مطالعه را داشتند رضایت آگاهانه کسب شد و ایشان با اهداف پژوهش آشنا شدند و اطلاعات لازم در خصوص حق خروج از مطالعه و محرمانه ماندن اطلاعات شخصی را کسب کردند. معیارهای ورود به مطالعه داشتن اشتغال به تحصیل در رشته پرستاری و گذراندن حداقل یک ترم از تحصیل در دانشگاه مبدأ بود. همچنین معیارهای خروج مطالعه شامل نقص در تکمیل صحیح پرسشنامه‌ها و یا عدم تمایل به همکاری در انجام پژوهش بود. جهت انجام پژوهش ۱۶۷ دانشجو و به روش سرشماری آسان انتخاب شدند. داده‌های این مطالعه با استفاده از پرسشنامه‌هایی مشتمل بر سه بخش جمع‌آوری شد. داده‌های این مطالعه با استفاده از پرسشنامه‌هایی مشتمل بر سه بخش جمع‌آوری شد. بخش اول شامل ۱۷ سؤال مربوط به مشخصات فردی نمونه‌ها، بخش دوم شامل مقیاس نگرش به سالمندان می‌باشد. این پرسشنامه اولین بار توسط Kogan در سال ۱۹۶۱ برای بررسی نگرش پرستاران به سالمندان طراحی شد (۲۶). این پرسشنامه حاوی ۳۴ عبارت مثبت و منفی (۱۷ عبارت نگرش مثبت و ۱۷ عبارت نگرش منفی) درباره سالمندان می‌باشد و نگرش فرد پاسخگو را نسبت به سالمندان به وسیلهٔ یک مقیاس لیکرت شش درجه ای از کاملاً مخالف (نمره ۱) تا کاملاً موافق (نمرهٔ ۷) و برای عبارت بدون نظر (نمرهٔ ۴) در مورد آن عبارت می‌سنجید. نمرات عبارات منفی برای کسب نمرهٔ کل معکوس گردید. دامنهٔ نمرات در کل نگرش از ۳۴ تا ۲۳۸ می‌باشد. نمرهٔ ۱۰۲ نگرش خنثی به سالمندان در نظر گرفته می‌شود. نمرهٔ بالاتر نشانگر نگرش مثبت‌تر می‌باشد (۲۷). در مطالعات مکرر، این مقیاس به‌عنوان یک ابزار معتبر و پایا در سنجش نگرش افراد نسبت به سالمندان شناخته‌شده است. ضریب آلفای کرونباخ برای عبارات مثبت ۰/۸۶ و برای عبارات منفی ۰/۸۵ گزارش شده است و ضریب آلفای کرونباخ کل مقیاس در مطالعات مختلف از ۰/۷۹ تا ۰/۸۷ متغیر است (۲۸). ضریب آلفای کرونباخ در نسخهٔ ایرانی Ryff این ابزار برای کل مقیاس ۰/۸۳ گزارش شده است (۲۷). بخش سوم نیز شامل پرسشنامه سلامت روانی Ryff (Psychological well-being scale) می‌باشد. مقیاس سلامت روان در سال ۱۹۸۹ توسط Ryff طراحی شده و فرم اصلی این پرسشنامه دارای ۱۲۰ ماده می‌باشد ولی در بررسی‌های بعدی فرم‌های کوتاه‌تر ۸۴ ماده‌ای، ۵۴ ماده‌ای و ۱۸ ماده‌ای نیز پیشنهاد گردید. این مقیاس یک مفهوم چندبعدی است و شامل ۶ مؤلفه پذیرش خود Self Acceptance، روابط مثبت با دیگران Positive relationships with others ، خودمختاری Autonomy ، تسلط بر محیط Environmental mastery، زندگی هدفمند Purpose in Life و رشد فردی Personal growth می‌باشد. مقیاس سلامت روانی رایف در ابتدا بر روی یک نمونه ۳۲۱ نفری (۱۳۰ مرد و ۱۹۱ زن) اجرا شد. در این بررسی ضریب همسانی درونی مقیاس‌ها بین ۰/۸۶ تا ۰/۹۳ و ضریب پایایی بازآزمایی پس از شش هفته بر روی نمونه ۱۱۷ نفری بین ۰/۸۱ تا ۰/۸۶ به دست آمد. همچنین همبستگی بین خرده مقیاس‌ها بین ۰/۶۳ تا ۰/۷۶ گزارش گردید (۲۹). در ایران نیز بیانی و همکاران در سال ۲۰۰۸ میزان پایایی مقیاس را با روش بازآزمایی ۰/۸۲ برای کل مقیاس گزارش کردند. همچنین روایی پرسشنامه به روش روایی سازه انجام و همسانی درونی مقیاس با آلفای کرونباخ ۰/۸۹ گزارش گردید (۳۰).

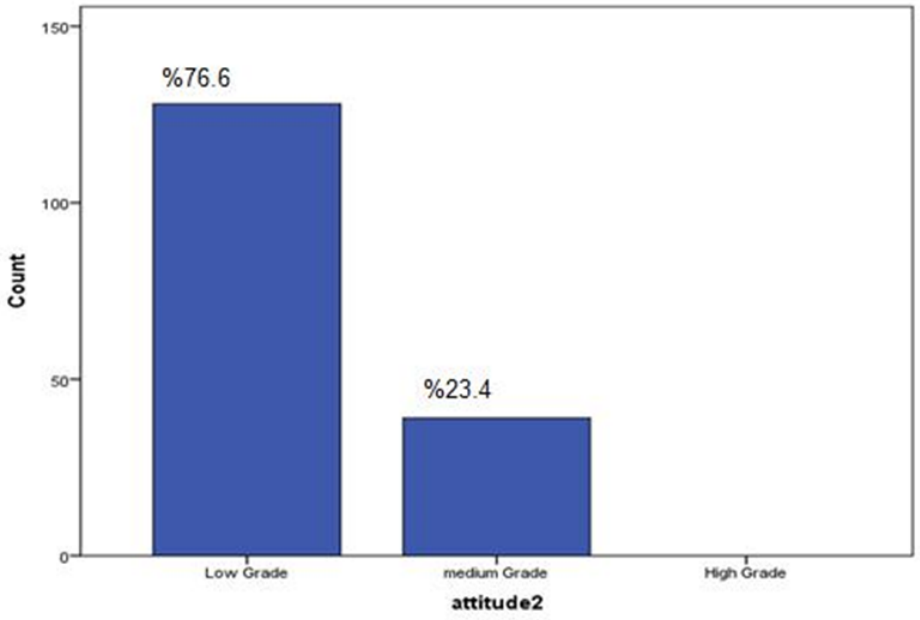
برای تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از آزمون تی مستقل، تحلیل واریانس، همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی استفاده گردید و سطح معنی‌داری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد و از نرم‌افزار SPSS 22 استفاده شد.

یافته‌ها

در این مطالعه ۱۶۷ دانشجوی پرستاری شرکت داشتند که اکثریت آن‌ها را زنان تشکیل دادند بطوریکه ۸۵/۶٪ (۱۴۳ نفر) آن‌ها زنان و ۱۴/۴٪ مردان (۲۴ نفر) بودند. میانگین سنی این افراد ۳/۴± ۲۰/۷ سال و میزان مذهبی بودن ۱۰۴ نفر (۶۲/۳٪) متوسط و وضعیت اقتصادی ۸۴ نفر (۵۰/۳٪) خوب عنوان شده است. وضعیت نگرش نسبت به سالمندان ۲۳/۴٪ در حد متوسط و ۷۶/۶٪ از آن‌ها نگرشی ضعیف داشتند. (شکل ۱)

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]

[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]

شکل ۱. وضعیت نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به سالمند

جدول ۱. نمرات نگرش نسبت به سالمندان در دانشجویان پرستاری با توجه به ویژگی‌های فردی

ویژگی‌ها	زیرمجموعه	نفرات (درصد)	نمره نگرش (Mean + SD)	P-value
جنس	زن	۱۴۳ (٪۸۵/۶)	۹۳/۶۲+۱۷/۲۳	۰/۸۹۲*
	مرد	۲۴(٪۱۴/۴)	۹۳/۱۳+۹/۵	
وضعیت تا هل	مجرد	۱۳۳(٪۷۹/۶)	۹۴/۶۸+۱۳/۶۴	۰/۱۹۷*
	متأهل	۳۴ (٪۲۰/۴)	۸۹/۰۱+۲۳/۹	
وضعیت اقتصادی	بسیار خوب	۳ (٪۵)	۸۸+۱۳/۶۹	۰/۰۰۱**
	خوب	۸۴ (٪۵۰/۳)	۹۴/۲۶+۱۴/۰۱	
	متوسط	۶۹ (٪۴۱/۳)	۹۶/۰۱+۱۱/۹	
	ضعیف	۶ (٪۳/۶)	۷۱+۴۱/۲۴	

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]

[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]

ویژگی‌ها	زیرمجموعه	نفرات (درصد)	نمره نگرش (Mean + SD)	P-value
	Missing	۳ (٪۱/۸)	۷۱+۳۴	
میزان مذهبی بودن فرد	بسیار زیاد	۵۵ (٪۳۲/۹)	۹۰/۸۴+۱۹/۴۴	۰/۲۰۷**
	متوسط	۱۰۴ (٪۶۲/۳)	۹۴/۴۸+۱۴/۵۱	
	کم	۴(٪۲/۴)	۱۰۳/۲۵+۷/۱۴	
	بدون اعتقاد	۱ (٪۰/۶)	۱۱۹+۰	
	Missing	۳(٪۱/۸)	۸۹/۳۳+۱۴/۷۴	
محل تولد	روستا	۶(٪۳/۶)	۱۰۲/۵+۱۰/۳۱	۰/۲۶۷**
	شهر	۹۴(٪۵۶/۳)	۹۲/۱۹+۱۶/۰۸	
	مرکز استان	۶۱(٪۶۳/۵)	۹۵/۳۳+۱۵/۰۳	
	Missing	۶(٪۳/۶)	۸۷/۶۷+۳۱/۷۶	
محل زندگی	روستا	۶(٪۳/۶)	۱۰۲/۹+۵/۳۲	۰/۰۱۳**
	شهر	۹۴(٪۵۶/۳)	۹۳/۲۲+۵/۳۲	
	مرکز استان	۶۱(٪۶۳/۵)	۹۳/۲۲+۱۳/۸۲	
	Missing	۶(٪۳/۶)	۷۹/۱۱+۳۵/۸	
سال تحصیل	سال اول	۵۰(٪۲۹/۹)	۹۶/۴۸+۹/۰۴	۰/۴۸۹
	سال دوم	۸۹(٪۵۳/۳)	۹۲/۴۹+۱۸/۸۸	
	سال سوم	۲۶(٪۱۵/۶)	۹۲/۱۹+۱۷/۸۳	
	سال چهارم	۱ (٪۰/۶)	۹۴+۰	
	Missing	۱ (٪۰/۶)	۷۵+۰	

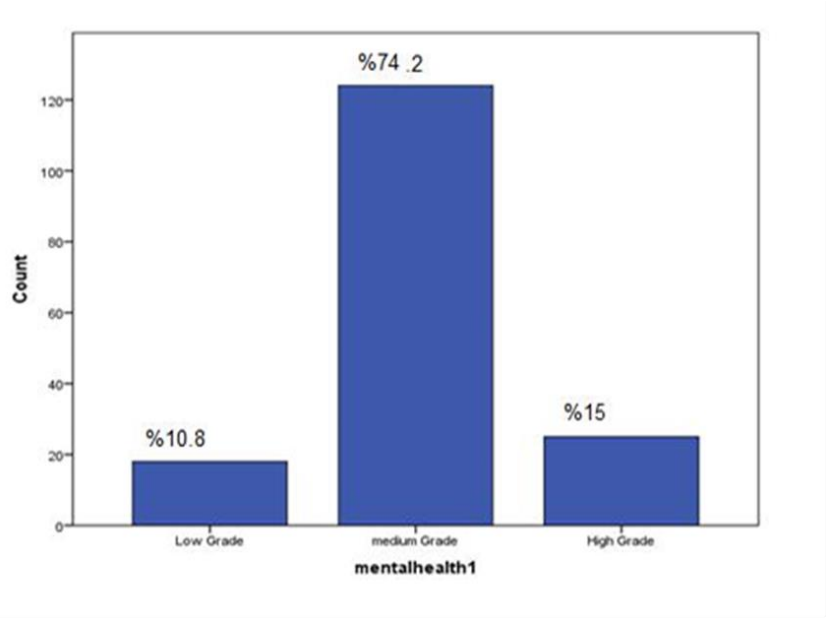
* Independent samples t-test,
** Analysis of variance (ANOVA)

بر اساس جدول ۱، میانگین نمره‌ی نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به سالمندان را با توجه به متغیرهای دموگرافیک آن‌ها مقایسه کرده است. نگرش به سالمندان در وضعیت اقتصادی مختلف و محل سکونت دانشجویان تفاوت معنی‌داری داشت ($p<۰/۰۵$) نمره نگرش دانشجویان

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]
[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]

پرستاری نسبت به سالمندان در جنسیت، وضعیت تأهل، میزان مذهبی بودن، محل تولد تفاوتی نداشت. میانگین نمره نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به سالمندان ۱۶/۳۲ ± ۹۳/۵۴ می‌باشد که میزان بیانگر نگرش ضعیف دانشجویان پرستاری نسبت به سالمند می‌باشد.

وضعیت سلامت روان ۱۰/۸٪ از دانشجویان خوب (سطح بالا) و ۷۴/۲٪ سطح متوسط و ۱۵٪ در سطح ضعیفی قرار داشتند (شکل ۲).

شکل ۲. وضعیت نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به سالمند

جدول ۲. نمرات سلامت روان در دانشجویان پرستاری با توجه به ویژگی فردی

ویژگی‌ها	زیرمجموعه	نفرات (درصد)	نمره سلامت روان (Mean + SD)	P-value
جنس	زن	۱۴۳(٪۸۵/۶)	۶۴/۷۳+۱۸/۷۷	۰/۷۲۷*
	مرد	۲۴(٪۱۴/۴)	۶۶/۲۱+۲۱/۱۹	
وضعیت تأهل	مجرد	۱۳۳(٪۷۹/۶)	۶۶/۷۳+۱۶/۲۳	۰/۰۷۵*
	متأهل	۳۴(٪۲۰/۴)	۵۷/۹۷+۲۶/۷۳	
وضعیت اقتصادی	بسیار خوب	۳(٪۵)	۴۳/۳۳+۳۹/۴	۰/۰۰۲**
	خوب	۸۴(٪۵۰/۳)	۶۲/۴+۱۲/۴۲	
	متوسط	۶۹(٪۴۱/۳)	۶۹/۳۵+۱۴/۳۸	

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]

[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]

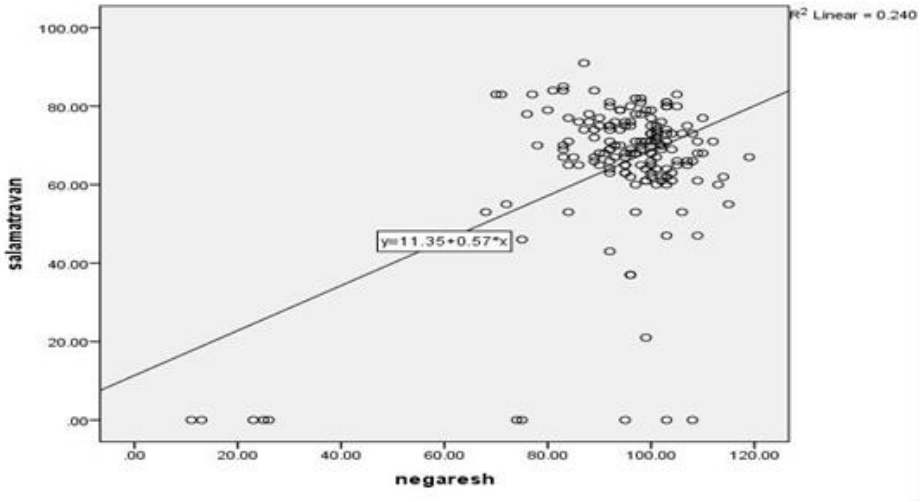
ویژگی‌ها	زیرمجموعه	نفرات (درصد)	نمره سلامت روان (Mean + SD)	P-value
	ضعیف	۶(٪۳/۶)	۶۲/۴۲+۲۰/۰۶	
	Missing	۳(٪۱/۸)	۴۵/۳۳+۳۵/۶۶	
میزان مذهبی بودن فرد	بسیار زیاد	۵۵(٪۳۲/۹)	۶۴/۳۸+۲۰/۷۳	۰/۹۵۶**
	متوسط	۱۰۴(٪۶۲/۳)	۶۴/۸۹+۱۸/۸۱	
	کم	۴(٪۲/۴)	۷۲/۲۵+۸/۵۸	
	بدون اعتقاد	۱(٪۰/۶)	۶۷+۰	
	Missing	۳(٪۱/۸)	۶۶/۶۷+۱۲/۳۴	
محل تولد	روستا	۶(٪۳/۶)	۴۶/۱۷+۳۶/۱	۰/۰۹۷**
	شهر	۹۴(٪۵۶/۳)	۶۷/۶۶+۴/۵۵	
	مرکز استان	۶۱(٪۳۶/۵)	۶۵/۰۳+۱۷/۷۹	
	Missing	۶(٪۳/۶)	۶۳/۳۹+۱۹/۱۸	
محل زندگی	روستا	۶(٪۳/۶)	۶۱/۹+۲۲/۹۶	۰/۱۵۸**
	شهر	۹۴(٪۵۶/۳)	۶۵/۸۷+۱۸/۳۹	
	مرکز استان	۶۱(٪۳۶/۵)	۶۶/۱۵+۱۷/۱	
	Missing	۶(٪۳/۶)	۵۱/۴۴+۲۹/۵	
سال تحصیل	سال اول	۵۰(٪۲۹/۹)	۷۰/۰۲+۱۲/۲۱	۰/۰۰۱
	سال دوم	۸۹(٪۵۳/۳)	۶۱/۷۳+۲۱/۴۶	
	سال سوم	۲۶(٪۱۵/۶)	۶۸/۳۵+۱۵/۲	
	سال چهارم	۱(٪۰/۶)	۷۴+۰	
	Missing	۱(٪۰/۶)	۰+۰	

*Independent sample t-test;

** Analysis of variance (ANOVA)

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]

[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]

نمودار ۱. همبستگی بین نگرش نسبت به بیماران سالمند و سلامت روان دانشجویان پرستاری

رابطه بین نگرش نسبت به سالمندان و سلامت روان دانشجویان پرستاری بررسی شد. نمودار ۱ نشان‌دهنده‌ی رابطه خطی بین نگرش نسبت به سالمندان و سلامت روان دانشجویان پرستاری می‌باشد اما همبستگی بین این دو متغیر متوسط می‌باشد (p<۰/۰۰۱ و r=۰/۴۹).

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج حاکی از این بود که سطح سلامت روان دانشجویان پرستاری نسبتاً خوب (بالا) می‌باشند؛ که نتایج مطالعات جهانی هاشمی و همکاران (۲۰۰۸) (۳۱)، احمدی و همکاران (۲۰۰۷) (۳۲) و رفعتی و همکاران (۲۰۱۲) (۳۳) سطح نامطلوبی از سلامت روان را نشان دادند که مخالف نتایج مطالعه حاضر می‌باشد می‌توان یکی از دلایل پایین بودن سطح سلامت در بین دانشجویان تغییر سبک زندگی، مشکلات خاص دوره دانشجویی، فشردگی واحدهای درسی و نگرانی‌های افراد نسبت به آینده می‌تواند یکی از علل پایین بودن سطح سلامت روان نام برد.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که سطح نگرش به سالمند و سلامت روان دانشجویان پرستاری در سطح نسبتاً مطلوبی قرار دارد. بیش از ۸۰ درصد از دانشجویان دارای نگرشی مثبت نسبت به سالمند می‌باشند که مشابه نتایجMckinlay و همکاران (۲۰۰۳) وmellor همکاران(۲۰۰۷) می‌باشد (۱۲ و ۹). در تضاد با نتایج مطالعه حاضر مطالعات پور فرزاد و همکاران (۲۰۱۳)، Zakariو همکاران (۲۰۰۶) و Brownو (۲۰۰۷) نگرش نسبت به سالمند را در سطح متوسط عنوان کرده‌اند (۳۴-۳۶) و همدانی زاده و همکاران (۲۰۰۸) در مطالعه خود نگرش به سالمند را خنثی بیان نمودند (۱۷) همچنین تابعی و همکاران (۲۰۱۱) نگرش به سالمند را ضعیف بیان نمودند (۳۷).

نتایج تحقیق حاضر نشان داد نمره سلامت روان و در متغیرهای دموگرافیک مانند جنسیت و وضعیت تأهل، محل سکونت و تولد و میزان مذهبی بودن فرد اختلاف معناداری وجود ندارد که نتایج مطالعه همسو با مطالعه اسدی و همکاران می‌باشد (۳۸) اما نمره سلامت روان دانشجویان پرستاری در وضعیت اقتصادی دارای تفاوت معنی‌داری بود که با نتایج مطالعات دادخواه و همکاران (۳۹) و سلیمانی زاده (۴۰) همسو بود اما با نتایج مطالعات اسدی و همکاران (۳۸) و زارع و همکاران (۴۱) همسو نبود. شاید بتوان گفت در سطح اقتصادی متوسط میانگین سلامت روان بیشتر می‌باشد. افراد در قشر متوسط نه به اندازه قشر ضعیف از نظر اقتصادی با محرومیت و نه به اندازه قشر مرفه از وفور امکانات روبه‌رو هستند می‌توان گفت از شرایط نرمال‌تری نسبت به دو گروه اقتصادی مواجه هستند و این مورد می‌تواند در کسب نمره سلامت روان توسط افراد با وضعیت اقتصادی متوسط مؤثر باشد. همچنین نتایج نشان داد که بین نمره سلامت روان دانشجویان و سال تحصیلی نیز تفاوت معنی‌داری وجود داشت در پژوهشIbrahim (۲۰۱۳) در عربستان صعودی بین سنوات تحصیلی دانشجویان و سلامت روان آن‌ها رابطه معنی‌داری مشاهده شد که با مطالعه حاضر همخوانی داشت (۴۲) اما این یافته با نتایج مطالعات رفعتی و همکاران و زارع و بحرانی و نامدار همخوانی نداشت

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]

[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]

(۴۴و ۴۳و ۴۱). دلیل اینکه دانشجویان سال اول پرستاری نمره سلامت روان بیشتری داشتند را می‌توان حجم کم دروس و نداشتن شیفت‌های طولانی و فعالیت در بیمارستان عنوان کرد.

همچنین نتایج نشان داد نگرش نسبت به سالمند در بین دانشجویان از لحاظ جنسیت، وضعیت تأهل، محل تولد و میزان مذهبی بودن فرد و سال‌های تحصیلی تفاوتی نداشت. مطالعه‌ای Deltsidou و همکاران (۲۰۱۰) نشان داد که زنان نگرش مثبت‌تری نسبت به سالمندان دارند نمره نگرش نسبت به سالمند در افراد با وضعیت اقتصادی متوسط بیشتر از سایر گروه‌ها بود (۴۵). نمره نگرش نسبت به سالمند در افراد ساکن روستا بیشتر از سایر گروه‌ها بود. می‌توان از دلیل آن به فرهنگ سنتی افراد ساکن روستا که احترام و توجه به سالمند در بین آن‌ها اهمیت دارد اشاره کرد.

نتایج آزمون همبستگی نشان داد بین نگرش به سالمند و سلامت روان ارتباط مثبت و خطی مستقیم وجود دارد یعنی با افزایش نمره سلامت روان، نگرش به سالمند مثبت‌تر می‌باشد. در مطالعه قربانی و همکاران نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون نشان داد که بین نمرات نگرش و عوامل پیشگویی‌کننده‌ای نظیر نوع‌دوستی، سلامت عمومی و سلامت روان ارتباط مثبتی وجود دارد که درواقع هرچقدر فرد از سلامت روان بهتری برخوردار باشد از عملکرد بهتری در زمینه‌های تحصیلی، شغلی و اجتماعی برخوردار است و این امر باعث نگرش مثبت‌تری در بیشتر زمینه‌ها به‌ویژه نسبت به سالمندی می‌گردد که همسو با نتایج مطالعه حاضر می‌باشد(۴۶).

تقدیر و تشکر

بدین‌وسیله از همکاری کلیه‌ی دانشجویان و مسؤولین محترم دانشکده پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارسنجان که ما را در انجام این طرح پژوهشی یاری کردند، تشکر و قدردانی می‌شود.

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]

[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]

References

1.Mousavi SM, Haghi M, Gharasi Manshadi M. Iran's Health System and Readiness to Meet the Aging Challenges. Iran J Public Health. 2015;44(12):1716-7.
2.Shirazi Khah M, Mousavi M, Sahaf R. Study of Health and social indicators of elderly women in Iran. Salmand: Iranian Journal of Ageing. 2012;6:66-78. [In Persian]
3.Bagheri-Nesami M, Hamzehgardeshi Z. Experiencing the Onset of Aging: a Qualitative Study. J Mazandaran Univ Med Sci. 2013; 23 (102):26-38.
4.Levine B, Cravin R. Physiologic adaptation with aging (cardiac nursing) Lippincotte. Philadelphia. NewYork. Wolters Kluwer Company; 2005. [In Persian]
5.İlgili Ö, Arda B, Munir K. Ethics in geriatric medicine research. Turk Geriatri Derg. 2014;17(2):188 -95.
6.Cruz AG, Gomes AMT, Parreira PMD. Nurses' attitudes to hospitalized older adults. Revista Enfermagem UERJ. 2016;24(3):14726.
7.Liu Y-e, Norman IJ, While AE. Nurses' attitudes towards older people: A systematic review. Int J Nurs Stud. 2013;50(9):1271-82.
8.Gillis A, MacDonald B, MacIsaac A. Nurses' knowledge, attitudes, and confidence regarding preventing and treating deconditioning in older adults. J Contin Educ Nurs. 2008;39(12):547-54.
9.McKinlay A, Cowan S. Student nurses' attitudes towards working with older patients. J Adv Nurs. 2003;43(3):298-309.
10.Wang C-C, Liao W-C, Kao M-C, Chen Y-J, Lee M-C, Lee M-F, et al. Taiwanese medical and nursing student interest levels in and attitudes towards geriatrics. Annals Academy of Medicine Singapore. 2009;38(3):230.
11.Baghaei R, Moradi Y, Aminolshareh S, Zareh H. The ethical sensitivity of nurses in decision making in Ayatollah Taleghani Hospital, 1391. Nurs Midwifery J. 2014;11(11):0-0. [In Persian]
12.Mellor P, Chew D, Greenhill J. Nurses' attitudes toward elderly people and knowledge of gerontic care in a mult-purpose health service (MPHS). Aust J Adv Nurs. 2007;24(4):37-41.
13.Doherty M, Mitchell EA, O'Neill S. Attitudes of Healthcare Workers towards Older People in a Rural Population: A Survey Using the Kogan Scale. Nurs Res Pract. 2011;2011:352627.
14.Gallagher S, Bennett KM, Halford JC. A comparison of acute and long-term health-care personnel's attitudes towards older adults. Int J Nurs Pract. 2006;12(5):273-9.

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]

[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]

15.Lovell M. Caring for the elderly: changing perceptions and attitudes. J Vasc Nurs. 2006;24(1):22-6.
16.Chen S, Walsh SM. Effect of a creative-bonding intervention on Taiwanese nursing students' self-transcendence and attitudes toward elders. Res Nurs Health. 2009;32(2):204-16.
17.Hamedanizadeh F, Motahedian TE, Sarhangi F, Zigheymat F. A study of attitude among nurses to nursing care of old patients. KMJ 2008;13(3):253-58. [In Persian]
18.Fox JR. Educational strategies to promote professional nursing in long-term care. An integrative review. J Gerontol Nurs. 2013;39(1):52-60.
19.Fox JR. Educational strategies to promote professional nursing in long-term care. An integrative review. J Gerontol Nurs. 2013;39(1):52-60.
20.Milanifar B. Mental Health. Tehran: Ghomes publisher; 2009. 257.
21.Moradi M, Jafari E, Abedi M. Happiness and Personality: A Review Study. Advances in Cognitive Sciences. 2005; 7 (2):60-71. [In Persian]
22.Farhadi A, Javaheri F, Gholami Y, Farhadi P. The amount of mirthfulness and its relation with self-reliance in students of Lorestan University of Medical Sciences. 2005. [In Persian]
23.Tohidi S, Jamshidi F, Ahmadinia H, Shahdoust M, Moonaghi HK. The relationship between self-directed learning and motive of progress and learning strategies in students of Hamedan University of Medical Sciences. Journal of Medical Education. 2019;18(1):22-8. [In Persian]
24.Akkasheh Gh. Mental Health of Entoment Students of Kashan University of Medical Sciences in 1375. Iran J Psychiatry Behav Sci. 2000;5(4):11-6. [In Persian]
25.Arab M, Mohammadalizade S, Haghdoost A. Staff nurses knowledge of aging process and their attitude toward elder people. IJN. 2008;21(55):19-27.
26.Lambrinou E, Sourtzi P, Kalokerinou A, Lemonidou C. Reliability and validity of the Greek version of Kogan's Old People Scale. Journal of Clinical Nursing. 2005;14(10):1241-7. [In Persian]
27.Rejeh N, Heravi-Karimooi M, Montazeri A, Foroughan M, Vaismoradi M. Psychometric properties of the Iranian version of the Kogan's Attitudes Toward Older People Scale. Jpn J Nurs Sci. 2012 Dec;9(2):216-22.
28.Sanagoo A, Bazyar A, Chehrehgosha M, Gharanjic S, Noroozi M, Pakravan Far S. People attitude toward elderly in Golestan province, 2009. JGBFNM. 2012;8(2):24-9.

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]

[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]

29.Ryff CD. Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. J Pers Soc Psychol. 1989;57(6):1069.
30.Bayani AA, Mohammad Koochekya A, Bayani A. Reliability and validity of Ryff's psychological well-being scales. IJPCP. 2008;14(2):146-51. [In Persian]
31.Jahani Hashemi H, Rahimzadeh Mirmahalleh S, Ghafelehbashy H, Sarichloo M. Investigating the mental health of the first-and last-year students of QUMS (2005). Journal of Inflammatory Diseases. 2008;12(2):42-9. [In Persian]
32.Ahmadi Z. Surveying mental health status of nursing and non-nursing students of Shahroud Islamic Azad University. Medical Sciences. 2007, 17(2): 107-11.
33.Rafati F, Shamsi A, Pilevarzadeh M, Rafati S. Mental health and risk facors those in nursing students in ـJiroft medical students. Modern Care Journal. 2012;9(2). [In Persian]
34.Purfarzad Z, Farmahini Farahani M, Ghorbani M. Teachers and student nurses' attitudes towards caring for older adults in Arak, 2012. Journal of Clinical Nursing and Midwifery. 2014; 3 (2):46-56. [In Persian]
35.Rokaia Fathi Mohammed, Alzahraa Abdel Aziz Omar. Knowledge about Elderly Care and Its Relation to Ageism Attitude among Undergraduate Nursing Students. American Journal of Nursing Research. 2019; 7(1):73-78.
36.Brown CJ, Williams BR, Woodby LL, Davis LL, Allman RM. Barriers to mobility during hospitalization from the perspectives of older patients and their nurses and physicians. J Hosp Med. 2007;2(5):305-13.
37.Tabiei S, Saadatjoo S, Hoseinian S, Naseri M, Eisanejad L, Ghotbi M, et al. Nursesknowledge and attitude towards care delivery to the aged with cardiovascular diseases. Modern Care Journal. 2010;7(3). [In Persian]
38.Asadi M, Adarvishi S, Mahmoodi M, Fayazi S, Ghasemi DehCheshmeh M. Relationship between Mental Health and Demographic Factors in Nursing Students. JHC. 2014; 16 (3):79-88. [In Persian]
39.Dadkhah B, Mohammadi M, Mozaffari N. Mental Health Status of the Students in Ardabil University of Medical Sciences, 2004. J Ardabil Univ Med Sci. 2006; 6 (1):31-6. [In Persian]
40.solaimanizadeh L, solaimanizadeh F, Javadi M, Abasszadeh A. Association Between Mental Health and Educational Stressful Factors Among Students of Razi Nursing and Midwifery School in Kerman. Iranian Journal of Medical Education. 2011; 11 (3):200-09. [In Persian]

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]

[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]

41.Zarea K, Bahrani H. Study of mental health in status the operation room students who are educating in Ahvaz Jundishapur University of Medical Science in 2011. 2013;4(1);23-31. [In Persian]
42.Ibrahim N, Al-Kharboush D, El-Khatib L, Al-Habib A, Asali D. Prevalence and Predictors of Anxiety and Depression among Female Medical Students in King Abdulaziz University, Jeddah, Saudi Arabia. Iran J Public Health. 2013;42(7):726-36.
43.Namdar areshtanab H, ebrahimi H, sahebihagh M, arshadi bostanabad M. Mental Health and Its Relationship with Academic Achievement in Students of Tabriz Nursing-Midwifery Faculty. Iranian Journal of Medical Education. 2013; 13 (2):146-52. [In Persian]
44.Rafati F, Shamsi A, Pilevarzadeh M, Rafati Sh. Mental health and risk factors those in nursing students in Jiroft medical students. Modern Care J. 2012; 9 (2):137-45. [In Persian]
45.Deltsidou A, Gesouli-Voltyraki E, Mastrogiannis D, Mantzorou M, Noula M. Nurse teachers' and student nurses' attitudes towards caring the older people in a province of Greece. Health Science J. 2010;4(4):245-57.
46.Ghorbani M, Salehabadi R, Mahdavifar N, Rad M. Factors Related to Nurses' Attitudes Toward the Elderly Care: The Predictive Roles of Altruism, Moral Intelligence, Life Satisfaction and General Health. Salmand: Iranian Journal of Ageing. 2021; 16 (2):248-59. [In Persian]

[Downloaded from cjhaa.mubabol.ac.ir on 2026-11-26]

[DOI: 10.22088/cjhaa.7.1.4]